

τῶν ἄλωνίων καὶ τῶν ἐσπαρμένων ἀγρῶν, πιθαν. ἡ Ἀτρακτυλὶς ἢ μαλλωτὴ (Carthamus lamnatus) τῆς οἴκογ. τῶν Συνθέτων (Compositae): Κάτι ἄλλες χορτάρες τὶς λένε γυραλωνίδες (χορτάρες = πολυετείς πόαι). Συνών. ἀ λ ω ν ὁ χ ο ρ τ ο.

γυραλωνίτης ὁ, Κρήτ. (Μεραμβ. Νεάπ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γ υ ρ ᾶ λ ω ν ο.

Τὸ ἐκ λίθων περίφραγμα τοῦ ἄλωνίου, διὰ νὰ μὴ διαχέωνται τὰ ἄλωνιζόμενα σιτηρὰ ἐνθ' ἄν.: "Υστερα πασσαλείφει καὶ τσὶ γυραλωνίτες μὲ βουτσά (= κόπρον βοῶν) Κρήτ. (Μεραμβ.) Συνών. ἀ κ ρ ο γ ι ᾱ λ ῖ σ κ ο ς, ἄ ν τ η ρ α ς 1.

γυράλωνο τό, Κρήτ. (Νεάπ. κ.ά.) ἑράλωνο Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γ ὤ ρ ο καὶ τοῦ οὖσ. ἀ λ ὡ ν ι.

1) Ὁ πέριξ τοῦ ἄλωνίου χώρος Κάρπ.: Ἄσμ.

Πὼς εἴχαμε τσ' ἐτρώαμε, ἐβγαίνα τὰ γυαλιά σας, μίε νὰ σᾶς τὰ πήραμε πὺν τὰ ἑράλωνά σας

(γυαλιά=ὀφθαλμοί, μάτια). 2) Κατὰ πληθ., ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ μικροῦ πλάτους περιοχὴ παρὰ τὴν περίμετρον τοῦ ἄλωνίου Κρήτ. (Νεάπ.): Παράσυρε καλὰ - καλὰ τὰ γυράλωνα, γιατί δὰ ρίξωμε καινούριο ἄλωνικό 'ς τ' ἄλῶνι (παράσυρε=σκούπισε, ἄλωνικό=ποσότης δεμάτων σταχῶν δημητριακῶν πρὸς ἄλωνισμόν). Συνών. γ ὕ ρ α 4δ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γυράλωνο Κρήτ. (Βιάνν.) Γυράλωνα Δ. Κρήτ. ἑράλωνο Κάρπ.

γυράμπελο τό, ἐνιαχ. γυράβελο Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.) Κύθν. (Δρυοπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γ ὤ ρ ο καὶ τοῦ οὖσ. ἀ μ π έ λ ι.

Ἡ ἄμπελος ἢ κειμένη πλησίον τοῦ χωρίου ἐνθ' ἄν.: Σ τὸ γυράβελο ἔχω βαρμένες καθόσες πατάτες (ἔχω βαρμένες=βαλμένες=ἔχω φυτεύσει) Κίσ. Συνών. ἐ σ ᾱ μ π ε λ ο, ἀντίθ. ἐ ξ ᾱ μ π ε λ ο.

γυραπόγυρα τά, ἐνιαχ. ὑραπόυρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γ ὤ ρ ο καὶ τοῦ οὖσ. ἀ π ὁ γ υ ρ ο, διὰ τὸ ὅπ. βλ. ἀ π ὁ γ υ ρ ο ς.

Ἡ περιφέρεια, τὰ πέριξ ἐνὸς ὠρισμένου σημείου ἐνθ' ἄν.: Μέσ' 'ς τὴ μέση παστρεύουνε μόνον, μὰ τὰ ὑραπόυρα ναι, ὁ Θεὸς νὰ σέ βλέπη! Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Εἶδα θεὸς κι ὅλον ἐπὰ χάμαι, χάμαι 'ς τὰ ὑραπόυρα τοῦ σπιθιοῦ μας βροίσκεσαι; αὐτόθ.

γυραπογυρίδι τό, ἐνιαχ. ὑραπογυρίδι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γ ὤ ρ ο καὶ τοῦ οὖσ. ἀ π ο γ υ ρ ῖ δ ι.

Συνήθως εἰς τὸν πληθ., τὰ κατὰ τὸ κυκλοτερές κοσκίνισμα τῶν γεννημάτων ἐπιπολάζοντα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἀκάθαρτα στοιχεῖα, σκύβαλα ἐνθ' ἄν.: Τὰ ὑραπογυρίδια καὶ τὰ σκύβαλα θ' ἀλέσω, νὰ τὰ φάη τὸ 'ουρ'νάκι μας ('ουρ'νάκι = γουρουνάκι) Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

γυραπογυρίζω ἴος ὑραπογυρίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γ ὤ ρ ο καὶ τοῦ ρ. ἀ π ο γ υ ρ ῖ ζ ω.

Α) Μεταβ. 1) Στρέφω, ἀνακινῶ εἰς τὸ κόσκιον τὸν σῖτον, τὴν κριθήν, πρὸς καθαρισμόν, κοσκινίζω ἐνθ' ἄν.: Μωρή, βάλε μιὰ ὑχιά 'εννηματσάκι μέσ' 'ς τὸ γόσκινο, ὑραπογυρίσε το, πὰ νὰ διαλέξωμε μιὰ ὑχιά σιταράκι 'γὰ τὸ γαφὲ (πὰ =μήπως, μιὰ ὑχιά= μιὰ νυχιά = ὀλίγον) Νάξ.

(Ἀπύρανθ.) Συνών. δ ε ρ μ ω ν ῖ ζ ω, κ ο σ κ ι ν ῖ ζ ω.

2) Ἀναστρέφω τι ἐνθ' ἄν.: Τὸ λαδοτύρι τ' ἀλείφεις μὲ λάδι, τὸ γυραπογυρίζεις δυὸ - τρεῖς καὶ τὸ κρατάει μαλακὸ ἴος. Μωρή, 'γὰ πᾶαινε, ὑραπογυρίσε τὰ ροῦχα, 'γὰ νὰ στεγνώξουνε Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Μιὰ χρονιά θυμοῦμαι, πὺν ὅλον ἤβρεχε γαὶ ὑραπογυρίζαμε τζὶ θεμωνιές 'πὸ 'νεδώκαμε (= ἀνέδωσαν, ὑγράνθησαν) αὐτόθ. Τὸ τυρὶ νὰ ὑραπογυρίσετε δυὸ - τρεῖς βολές, νὰ μὴ σκάση αὐτόθ. Παωμένο δὲ παιδί σου, μωρή, φέρ' το 'πὰ 'ς τὴ φωθιά, ὑραπογυρίσε το, πὺν θὰ ξεσταθῇ αὐτόθ. Συνών. ἀ ν α γ υ ρ ῖ ζ ω B1, ἀ ν α κ α τ ω γ υ ρ ῖ ζ ω 2. 3) Ἐξετάζω τι ἐπισταμένως ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἐνθ' ἄν.: Πᾶω νὰ ὑραπογυρίσω τὰ φασόλια, πὺν θὰ βρ' ἀκόμα μιὰ χεριά, 'γὰ δὲ σώνουνε τοῦτα νὰ τὰ μαερέφω (πᾶω νὰ κοιτάξω τὶς φασολιές στὸν κῆπο) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Δὲν ἤσωνε τὸ κονμάσι, μὰ ἦτον ἡ ράφτρα καλὴ καὶ ὑραπογυρίσε δο καὶ ἤβγαλέ δο φουστανάκι (κονμάσι= ὕφασμα) αὐτόθ.

Β) Ἀμτβ., περιφέρομαι πολλάκις εἰς τὰ αὐτὰ μέρη ἐξετάζων λεπτομερῶς ἐνθ' ἄν.: Μωρή, ὑραπογυρίσε καλὰ καὶ δὲ δὴν ἡῦρες τὴν ὄρνιθα; Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Συνών. γ υ ρ ε ὕ ω, ψ ᾱ χ ν ω.

γυραπογύριση ἡ, ἐνιαχ. ὑραπογυριση Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γ υ ρ α π ο γ υ ρ ῖ ζ ω.

Ἡ πρᾶξις τοῦ ἀναστρέφειν ἀντικείμενόν τι, ἡ ἀναστροφή ἐνθ' ἄν.: Ἡκαμές τῶνε δὰ τῶ ρουχῶ ὑραπογυριση ἢ δὲ δῶν ἤκαμες; Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Συνών. ἀ ν α κ α τ ω γ ὕ ρ ι σ μ α 1, ἀ ν α κ ο λ ω μ ὶ ς 1, ἀ ν α κ ὕ λ ι σ η 1, (βλ. εἰς λ. ἀ ν α κ ὕ λ ι σ ι), ἀ ν α κ ὕ λ ι σ μ α 1, γ υ ρ α π ο γ ὕ ρ ι σ μ α, γ υ ρ α π ο γ υ ρ ι σ μ ὶ ς, γ ὕ ρ ι σ μ α 1.

γυραπογύρισμα τό, ἐνιαχ. ὑραπογύρισμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ γ υ ρ α π ο γ υ ρ ῖ ζ ω.

Γ υ ρ α π ο γ ὕ ρ ι σ η, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Τὸ ὑραπογυρισμά ναι ὅτι νὰ ὑρίξης τίςτ' ἀπὸ τὴ μιὰ κι ἀπὸ τὴν ἄλλη 'γὰ νὰ στεγνώξῃ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

γυραπογυρισμός ὁ, ἐνιαχ. ὑραπογυρισμός Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γ υ ρ α π ο γ υ ρ ῖ ζ ω.

Γ υ ρ α π ο γ ὕ ρ ι σ η, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Εἶδα ὑραπογυρισμός ἦτον αὐτόθ! Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

γυρατζῆς ὁ, ἴων. (Μπουρνόβ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γ ὤ ρ ο ς καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -α τ ζ ῆ ς.

Ὁ πλανόδιος μικροέμπορος, ὁ πωλῶν κυρίως ψιλικά καὶ ὑφάσματα περιερχόμενος τὰ χωρία καὶ τὰς συνοικίας τῶν πόλεων. Συνών. γ υ ρ ο λ ὶ γ ο ς 1, μ ε τ α π ρ ᾶ τ η ς, π ρ α μ α τ σ ο ὕ λ η ς, ψ ι λ ι κ α τ ζ ῆ ς.

γυραύλακο τό, Κρήτ. (Ἀμάρ. Κίσ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γ ὤ ρ ο καὶ τοῦ οὖσ. α ὕ λ ᾱ κ ι.

Ὁ πέριξ τοῦ αὐλακος χώρος ἐνθ' ἄν.: Ὁ γάιδαρος ἔβασκε τὸν ἄγρουστο 'ς τὸ γυραύλακο (ἄγρουστος= τὸ φυτὸν ἄγρωστις, ἡ ἀ γ ρ ι ᾱ δ α) Κρήτ. (Ἀμάρ.) Στὰ γυραύλακα βγαίνει ἡ γλιστριδα Κρήτ. (Κίσ.)

